QORTI TAL-MAGISTRATI (GHAWDEX)
BHALA QORTI TA' GUDIKATURA KRIMINALI

Magistrat Dr. Joseph Mifsud B.A. (Legal & Int. Rel.), B.A. (Hons), M.A. (European), LL.D.

Il-Pulizija
(Spettur Frank Anthony Tabone)

vs.

Lewis Cordina

Kaz Numru: 191/2014

Illum 13 ta' Ottubru 2015

Il-Qorti,

Rat l-imputazzjonijiet migjuba kontra l-imputat L**ewis Cordina**, ta' sebgha u tletin (37) sena, iben John u Maria Dolores nee' Micallef, imwieled l-Awstralja, nhar is-17 ta' Gunju 1976, residenti fil-fond 'Achillea', Triq il-Ponta, Zebbug, Ghawdex u detentur tal-karta tal-identita' bin-numru 135694(G):

Akkuzat talli nhar it-30 ta' Marzu 2014 ghall-habta tal-ghaxra u nofs ta' filghaxija (22:30) gewwa Triq Guze D'Amato, fix-Xewkija u fi Triq l-Imgarr, Xewkija, Ghawdex:

1. Saq vettura bil-mutur tal-ghamla KIA bin-numru tar-registrazzjoni BBQ237 b'nuqqas ta' kont, bi traskuragni u/jew b'mod perikoluz;

2. u aktar talli fl-istess data, hin, lok u cirkustanzi b'nuqqas ta' hsieb, bi traskuragni, jew b'nuqqas ta' hila fl-arti jew professjoni tieghu, jew b'nuqqas ta' tharis ta' regolamenti kkaguna hsara fuq vettura bin-numru tar-registrazzjoni MRG608 ghad-detriment ta' Maria Gatt (ID No. 264085M) u Ruben Gatt (ID No. 396982M);

3. u aktar talli fl-istess data, hin, lok u cirkustanzi b'nuqqas ta' hsieb, bi traskuragni, jew b'nuqqas ta' hila fl-arti jew professjoni tieghu, jew b'nuqqas ta' tharis ta' regolamenti kkaguna griehi ta' natura hafifa fuq il-persuni ta' Maria Gatt (ID No. 264085M) u Ruben Gatt (ID No. 396982M) hekk kif iccertifikat minn Dr. T. G. Farrugia MD tal-Isptar Generali ta' Ghawdex;

4. u aktar talli fl-istess data, hin, lok u cirkustanzi waqt li kien isuq vettura bil-mutur tal-ghamla KIA bin-numru tar-registrazzjoni BBQ237 naqas li jieqaf wara li kien involut f'incident li kien jinvolvi offiza fuq persuni ohra u kif ukoll giet ikkagunata hsara fuq vettura ohra;

5. u aktar talli fl-istess data, hin, lok u cirkustanzi bhala ufficcjal jew impjegat pubbliku ghamel reat li huwa kellu jissorvelja biex ma jsirx jew li minhabba l-kariga tieghu huwa kellu d-dmir li jimpedixxi;

F'kaz ta' htija din l-Onorabbli Qorti qieghda tigi mitluba b'zieda tal-piena tiskwalifika lill-hati milli jkollu jew milli jikseb licenzja tas-sewqan ghal dak iz-zmien li jidhrilha li huwa xieraq.

Rat id-dokumenti esebiti u l-atti processwali kollha.

Semghet is-sottomissjonijiet finali da parte ta' Dr. Renata Formosa.

Ikkunsidrat:

Il-fatti tal-kaz huma marbuta ma' incident tat-traffiku li sehh fit-30 ta' Marzu 2014 fl-10.30 ta' filghaxija fix-Xewkija waqt li l-imputat kien qieghed isuq il-vettura tieghu u habat ma' vettura ohra fejn ikkaguna feriti ta' natura hafifa fuq zewq persuni u anke kkaguna hsara fuq il-vettura. L-imputat li huwa pulizija telaq minn fuq il-post u kien sieghat wara li mar ghamel ir-rapport u wara li ghamlu kuntatt mieghu il-pulizija kollegi tieghu.

L-imputat qieghed jichad li saq bla kont, b'mod traskurat jew perikoluz, jghid li minhabba l-kundizzjoni medika li kellu haseb li kien se jerga'

jaghtih attakk tal-qalb u kien ghalhekk li telaq minn fuq il-post u spicca marret ghajnu bih.

Il-Qorti ghandha d-dubbji taghha dwar dak li qieghed isostni l-imputat.

Konsiderazzjonijiet Legali:

Fil-konsiderazzjonijiet taghha dwar l-ewwel (1) imputazzjoni li l-Qorti rat li fis-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar is-sitta (6) ta' Mejju, 1997 fil-kawza fl-ismijiet Il-**Pulizija vs Alfred Mifsud**, il-Qorti enuncjat t-tifsiriet li ghandhom jinghataw lil kull tip ta' sewqan li jiddipartixxi minn sewqan proprju:

*"**Sewqan traskurat (negligent driving)** hu kwalsiasi forma ta' sewqan li jiddipartixxi minn, jew li ma jilhaqx il-livell ta' sewqan mistenni minn sewwieq ragonevoli, prudenti, kompetenti u ta' esperjenza. Bhala regola l-ksur tar-regolamenti tat-traffiku kif ukoll in-non-osservanza tad-disposizzjonijiet tal-Highway Code li jincidu fuq il-mod jew il- kwalita' ta' sewqan ta' dak li jkun, jammonta wkoll ghal sewqan traskurat.*

***Sewqan bla kont (reckless driving)** hu deskritt fis-Subartikolu [2] tal-imsemmi Artikolu 15, bhala 'sewqan bi traskuragni kbira'. Din t-tieni ipotesi, jigifieri ta' sewqan bla kont, tikkontempla s-sitwazzjoni fejn il-grad ta' traskuragni tkun kbira, u tinkludi l-kazijiet 'fejn wiehed deliberatament jiehu riskji fis-sewqan li m'ghandux jiehu, minhabba l- probabilita ta' hsara li tista' tirrizulta lil terzi, kif ukoll kazijiet fejn wiehed ikun indifferenti ghal tali riskji'.*

Sewqan perikoluz (dangerous driving) *jirrikjedi li fil-kaz partikolari, is-sewqan kien ta' perikolu ghal terzi jew ghall-proprjeta taghhom. Biex wiehed jiddeciedi jekk kienx hemm dan il-perikolu, wiehed irid jara c-cirkostanzi kollha tal-kaz, inkluzi l-hin u l-lokalita' tal-incident u l-presenza o meno ta' traffiku iehor jew ta' nies ghaddejjin bir-rigel. Naturalment, sewqan f'kaz partikolari jista' jaqa' taht tnejn jew aktar minn dawn it-tlett forom ta' sewqan, f'liema kaz, japplikaw id-disposizzjonijiet tal-ligi u d-dottrina in materja ta' konkors ta' reati. Ai finijiet ta' piena, il-legislatur pogga s-sewqan bla kont u s-sewqan perikoluz fl-istess keffa. Ir-reat ta' sewqan traskurat hu kompriz u involut f'dak ta' sewqan bla kont u f'dawk ta' sewqan perikoluz."*

Illi din il-Qorti hija tal-fehma li f'materja ta' incidenti stradali l-provi ndizzjarji, hafna drabi jista' jkunu siewja ferm, u xi drabi jistghu anki jkunu siewja ferm aktar minn dawk okulari li, kultant jistghu jkunu biss soggettivi.

U mbaghad fejn ma jkunx hemm xhieda okulari li jistghu jiddeskrivu jew jispjegaw dak li gara, dawn il-provi indizzjarji, jistghu facilment u minghajr bzonn ta' hafna tigbid, jaghtu stampa cara tad-dinamika tal-incident. Sintendi, bhal kull prova indiretta ohra, jridu jkunu tali li jwasslu ghal konkluzzjoni univoka u li biha l-gudikant ikun moralment konvint lill hinn minn kull dubju dettat mir-raguni mill-htija jew responsabbilta' kriminali tal-imputat jew akkuzat.

Illi f'dan il-każ il-Qorti tqis li l-każ ġie pruvat lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni mill-prosekuzzjoni li l-imputat saq b'mod traskurat. Il-Qorti hasbet hafna fuq ix-xhiedaa li ta t-tabib Teddy George Farrugia

dwar il-kundizzjoni medika li jbati biha l-imputat fejn semma' li ghandu problem marbuta mal-qalb tant li kien operat ghal dan u li ghandu l-kundizzjoni tad-*diabete*.

Il-fatt li jbati bid-*diabete* m'huwiex skuzant biex jinheles mill-htija dwar sewqan trakurat. Anzi l-fatt li ghandu l-kundizzjoni tad-*diabete* jaf kif jista' jghix hajja normali billi jiehu l-medikazzjoni u jara li matul il-gurnata jiehu ftit ikel u frott matul il-gurnata flimkien mal-medicina preskritta lilu.

Id-*Diabetes Today*, l-organizzazzjoni mhux governattiva tar-Renju Unit tghid li:

"Having diabetes does not mean that you need to give up driving, but it does mean that you need to plan in advance before you get behind the wheel."

Il-Qorti tigbed l-attenzjoni ta' dawk li ghandhom il-kundizzjoni tad-*diabete* u jenhtiegu li jsuqu ghas-safe driving tips li jirrakomandaw id-*Diabetes Today* bhala prekawzjoni:

- *Avoid delaying or missing meals and snacks*
- *Take breaks on long journeys*
- *Always keep hypo treatments to hand in the car*
- *Do not drink alcohol and drive.*

Many of the accidents caused by hypoglycaemia are because drivers have continued to drive, ignoring their hypo warning signs (eg hunger, sweating, feeling faint). If you have a hypo whilst driving:

- *Stop the vehicle as soon as possible*
- *Switch off the engine, remove the keys from the ignition and move from the driver's seat*
- *Take some fast-acting carbohydrate, such as glucose tablets or sweets, and some form of longer-acting carbohydrate.*
- *Do not start driving until 45 minutes after blood glucose has returned normal.*

If you have poor warning signs, or have frequent hypos, you should probably not be driving because of the risk to yourself and others. Discuss this with your diabetes healthcare team.

Illi ghalhekk il-Qorti tqis li l-imputat ma hax il-prekawzjonijiet kollha minhabba l-kundizzjoni li ghandu, mhux biss bi hsara ghalih imma kkaguna periklu u danni lil haddiehor.

Il-Qorti se ssib htija dwar din l-imputazzjoni, imma biss dwar sewqan traskurat.

Illi l-Qorti hija tal-fehma li ghandu jigi kunsidrat l-insenjament fid-decizjoni moghtija fl-10 ta' Marzu 2005 fil-kawza fl-ismijiet Il- **Pulizija vs. Alfonso Abela** fejn il-Qorti tal-Appell Kriminali qalet hekk:

"Illi ghar-rigward tal-piena, din il-Qorti fl-ewwel lok ma tarax li [s-]sentenza ta' prigunerija sospiza hija mizura opportuna w indikata fil-kaz ta' offizi involontarji f'incidenti tat-traffiku, ghaliex l-ghan ta' tali mizura jew sanzjoni, fil-fehma ta' din il-Qorti, hu li, fil-waqt li tati opportunita' ohra lill-kriminal qabel ma tibghatu l-habs, proprju li zzomm lill-kriminal milli jerga' jaqa' u jikkommetti xi tip ta' delitt bhas-serq, drogi, frodi li hu jkun abitwat fih u mhux

biex ma jergax jahbat b'karozza jew itajjar li xi hadd involontarjament, esperjenza li ovvjament hadd zgur ma jkun ihobb jew jixtieq li jerga' jirripeti.

Inoltre il-Qorti thoss li l-piena karcerarja hija indubbjament wahda sproporzjonata meta si tratta ta' incident stradali nvolontarju fejn ma jirrikorrux l-estremi tas-sewqan bla kont jew dawk tas-sewqan perikoluz. Din il-Qorti thoss li f'kaz ta' sewqan traskurat jew f'kaz ta' ksur tar-regolamenti tat-traffiku piena pekunjarja hija ferm aktar addattata w xierqa".

Illi, tenut kont ta' dan u tac-cirkostanzi kollha tal-kaz, il-Qorti hija tal-fehma li ghandha tikkundanna lill-imputata ghall-hlas ta' multa.

Il-kwerelanti quddiem din il-Qorti rrinuzjaw ghall-azzjoni kriminali fil-konfront tal-imputat bil-konsegwenza li din ggib l-ezawriment tal-procedura fejn jidhlu t-tieni (2) u t-tielet (3) imputazzjonijiet.

Dwar il-hames (5) imputazzjoni il-Qorti tirrileva li hu l-kompitu taghha li taghmel analizi approfondita tal-provi mressqa mill-partijiet. U wara li taghmel tali ezami, trid taghmel id-domanda jekk il-prosekuzzjoni ippruvatx il-kaz taghha skond il-ligi.

Huwa vera li mhux kull kunflitt fil-provi ghandu necessarjament igib il-liberazzjoni ta` dak jew dik li jkunu gew akkuzati b'reat. Anzi, fejn hemm tali kunflitt, il-Qorti trid tkun aktar attenta fl-analizi taghha biex tara jekk hemmx xi fatt iehor rizultanti mill-atti li jista jixhet dawl fuq ir-rizoluzzjoni tal-kawza.

Din il-Qorti hekk ghamlet u wara tali analizi tinsab f'qaghda tiddikjara illi f'dan il-kaz, mehud kollox flimkien, din il-Qorti ma tpoggietx f'pozizzjoni li fiha tista legittimament tiddikjara l-htija ta` l-imputata skond il-ligi fejn tidhol din l-imputazzjoni u dan anke wara li l-Qorti semghet ix-xhieda li nghatat mill-imputat u anke dik tat-tabib Teddy George Farrugia. Qieset kemm qieset ic-cirkostanzi kollha ta` dan il-kaz, din il-Qorti baqghet kolpita minn dubbju. Fi kliem iehor, mehud kollox flimkien, il-prosekuzzjoni ma rnexxilhiex tilhaq il-grad tal-prova rikjest fil-kamp penali sabiex tigi dikjarata l-htija skond il-ligi.

Il-Qorti qeghda ssib lill-imputat hati tar-raba' (4) imputazzjoni ghax il-provi kollha jindikaw li l-imputat telaq minn fuq il-post tal-incident.

Decide

Il-Qorti wara li rat l-Artikolu 15(1)(a) tal-Kap 65 tal-Ligijiet ta' Malta u Artikolu 67 tal-Legislazzjoni Sussidjarja 65.11 tal-Ligijiet ta' Malta, filwaqt li tiddikjara li l-imputat mhux hati tat-tieni (2) u t-tielet (3) imputazzjonijiet minhabba rinunzja mill-*parte civile*, ma ssibux hati tal-hames (5) imputazzjoni minhabba nuqqas ta' provi izda ssibu ħati tal-ewwel (1) u r-raba' (4) imputazzjoni miġjuba kontrieh.

Rigward l-ewwel (1) imputazzjoni l-imputat qieghed ikun ikkundannat multa ta' mitejn u hamsin Euro (€250) u skwalifika tal-licenzja tas-sewqan ghal tmint (8) ijiem li jibdew jiddekorru minn nofsillejl u minuta ta' ghada (00:01a.m.).

U wara li rat ukoll li fiċ-ċirkostanzi ta' dan il-każ hija tal-fehma li jeżistu l-elementi rikjesti mill-Liġi taħt l-Artikoli 7(2) u 22(1) tal-Kapitolu 446 tal-Liġijiet ta' Malta, tenut kont tax-xorta tar-reat u ċ-ċirkostanzi li seħħew fih, illi dwar ir-raba'(4) imputazzjoni, il-Qorti tqis li mhux spedjenti li twaħħal piena, iżda li għandhom jiġu applikati d-disposizzjonijiet tal-istess Artikolu 22 tal-Kapitolu 446 tal-Liġijiet ta' Malta, u l-Qorti qiegħda tagħmel ordni li biha tillibera lill-ħati bil-kundizzjoni li ma jagħmilx reat ieħor matul il-perjodu ta' sena mid-data tal-llum.

Ai termini tal-Artikolu 22(3) tal-Kapitolu 446 tal-Liġijiet ta' Malta il-Qorti fissret lil Lewis Cordina bi kliem ċar u li jinftiehem l-effetti tal-ordni għall-liberazzjoni kondizzjonata fis-sens li jekk jagħmel reat ieħor matul dan il-perjodu ta' liberazzjoni kondizzjonata, il-ħati jkun jista' jingħata sentenza għar-reat oriġinali.

____

Dr Joseph Mifsud
Magistrat